

Για την τρομακτική καταστροφή στον Λίβανο (αντιγράφουμε τέσσερα δημοσιεύματα από το Face Book της Πολιτιστικής Εταιρείας Πανόραμα) Αύγουστος 2020 aran.gr

Βηρυττός – η Χιροσίμα του 21ου αιώνα

Οι αριθμοί είναι αποτρόπαιοι και συνεχώς αυξάνονται: περισσότεροι από 140 νεκροί, περισσότεροι από 4.000 τραυματίες, άγνωστος ακόμα ο αριθμός των αγνοουμένων, περίπου 300.000 άστεγοι. Το λιμάνι καταστραμμένο. Τα σιλό με το σιτάρι (φωτ) τινάχτηκαν στον αέρα. Πλοία καταποντίστηκαν. Σχεδόν η μισή πόλη έχει καταρρεύσει ή έχει υποστεί ζημιές, τζάμια και τζαμαρίες σμπαραλιάστηκαν σε εκατοντάδες πολυκατοικίες. Η δεύτερη έκρηξη ήταν πιο καταστροφική από την πρώτη. Ο πληθυσμός βρίσκεται σε κατάσταση ψυχικής αναταραχής. Το οπτικό υλικό, οι εικόνες και τα βίντεο, ξεπερνούν ακόμα και τα όρια της διαστρεβλωτικής εικονικής πραγματικότητας. Ο ήχος έφτασε μέχρι την Κύπρο, 230 χιλιόμετρα μακριά.

Σήμερα, του Σωτήρος, 6 Αυγούστου, δεν εορτάζουμε. Κλαίμε τους νεκρούς γείτονες. Κλαίμε τους ζωντανούς. Προσευχόμαστε για τους νεκροζώντανους. Κλαίμε για τα παιδιά, για το σιτάρι, για τα πρώτα σταφύλια που δεν θα τα πάνε στις εκκλησίες σύμφωνα με το έθιμο. Κλαίμε για τη Βηρυττό, που ξαναχτίστηκε από την αρχή όταν τελείωσε ο δεκαπενταετής Εμφύλιος. Προσευχόμαστε για τους Σύριους πρόσφυγες, τις δύο με τρία εκατομμύρια ψυχές που ζούνε κοντά μία δεκαετία στα όρη του Λιβάνου και του Αντιλιβάνου. Η σκέψη μας είναι κοντά στους Μουσουλμάνους του Λιβάνου, τους Σίιτες, τους Σουνίτες, τους Δρούζους. Κοντά στους Χριστιανούς του Λιβάνου, τους Μαρωνίτες, τους Ορθοδόξους, τους Αρμενίους, τους Καθολικούς.

Προσευχόμαστε για τα σωστικά συνεργεία, τους γιατρούς, το νοσηλευτικό προσωπικό, τους κοινωνικούς λειτουργούς. Κι ο νους μας τρέχει στα εκατομμύρια των Λιβανέζων της Διασποράς, τους παθιασμένους με τον τόπο τους. Και σε όλους τους Λιβανέζους που ζούνε στην Ελλάδα.

Παιδιά της Ανατολικής Μεσογείου είμαστε όλοι. Σήμερα κλαίμε τη γειτόνισσα, τη χώρα με τους βιβλικούς κέδρους, τα φοινικικά λιμάνια, τις απερίγραπτες περιπέτειες. Γονατίζουμε μπροστά στην καταστραμμένη Βηρυττό.

Βύβλος. Η βασιλική έδρα μιας προϊστορικής ηγεμονίας που κυβερνούσε τα παράλια βόρεια της Βηρυττού. Εκεί στη Βύβλο, τη Σιδώνα και την Τύρο (νότια της Βηρυττού) διαπλάστηκε ο λαός που θα ονομαστεί «φοινικικός» από τους Έλληνες. Αλλά τώρα πάμε μία τουλάχιστον χιλιετία πριν εμφανιστούν οι Φοίνικες.

Στο θαλασσίνο βασίλειο της Βύβλου οι ανασκαφές έφεραν στο φως ένα πάρα πολύ εντυπωσιακό τέμενος, που το ονόμασαν «Ναός των Οβελίσκων», διότι εκεί βρέθηκαν στημένοι δεκάδες λίθινοι οβελίσκοι –στην ουσία: επεξεργασμένα μεγάλα κομμάτια πέτρα. Ο ναός ιδρύθηκε γύρω στα 2600 π.Χ. και οι επιρροές από την Αίγυπτο είναι πολλές. Εξάλλου στο λιμάνι της Βύβλου φορτώνονταν στα πλοίαρια οι κέδροι του Λιβάνου για να πάνε στη χώρα του Νείλου. Ασταμάτητα τα πήγαινε-έλα. Πλούτος αξιολογότετος. Κάτι έβαζαν στη μπάντα και τα πληρώματα. Ίσως οι ναυτικοί ή οι караβοκύρηδες ή οι έμποροι της πανάκριβης ξυλείας και της πευκορητίνης, αλλά κι όσοι εμπορεύονταν την πορφύρα, να ήταν αυτοί που αφιέρωναν τις επίχρυσες, τις χάλκινες και τις αργυρές μορφές στον ναό.

Βύβλος. Ο Ναός των Οβελίσκων

Ο Ναός των Οβελίσκων, δυο βήματα από το πανάρχαιο λιμάνι. Εδώ βρέθηκαν δεκάδες οβελίσκοι, καθώς και μικρά αφιερώματα, μικρές ανθρώπινες μορφές, λειτούργησε από το 2600 π.Χ. Στην πρώτη σειρά, ο κοντόχοντρος «οβελίσκος» είναι μεγάλη λίθινη άγκυρα πλοίου. Έχει το γνωστό κωνοειδές σχήμα και την οπή για να περνάει το δοκάρι για την ανέλκυση. Μάλλον λείπει η δεύτερη άγκυρα, κάτι που συνήθιζαν οι σημιτικοί λαοί του Λεβάντε να αφιερώνουν τις άγκυρες δυο-δυο (όπως στο προϊστορικό ιερό της Ουγκαρίτ).

«Οι ανθρώπινες μορφές της Βύβλου», χάλκινα, επίχρυσα και αργυρά ειδώλια του 1900-1800 π.Χ., στο Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού.

Σε όλο τον Λίβανο οι ανασκαφές έφεραν στο φως μέχρι τώρα περίπου 2.000 τέτοιες μορφές, αλλά οι περισσότερες βρέθηκαν στον Ναό των Οβελίσκων στη Βύβλο. Είναι τόσα δα μικρά αγαλματίδια («ειδώλια» στην αρχαιολογική διάλεκτο). Το ύψος τους κυμαίνεται μεταξύ 20 και 38

εκατοστά, αλλά βρέθηκαν και μικρότερα. Χρονολογούνται μεταξύ 1900 και 1800 π.Χ. Τι συμβολίζουν; Πιθανότατα απεικονίζουν τους ίδιους τους αφιερωτές; Ή μικρές θεότητες, από αυτές που συμπαραστέκονται τον άνθρωπο στις καθημερινές δυσκολίες. Απαντήσεις δεν υπάρχουν ακόμα, όπως δεν υπάρχουν για τις «κούκλες», τα εκατοντάδες μαρμάρινα κυκλαδικά ειδώλια που χρονολογούνται κι αυτά περίπου στην ίδια εποχή.

«Οι ανθρώπινες μορφές της Βύβλου» εκτίθενται στο Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού. Το οικοδόμημα είχε μετατραπεί σε πολυβολείο στη διάρκεια του Εμφύλιου (1975-1990/91) και χρειάστηκαν χρόνια για να αποκτήσει και πάλι τη μορφή του μουσείου, ενώ ταυτόχρονα, η κυβέρνηση αγόραζε κλεμμένες αρχαιότητες για να τις επαναπατρίσει. Το έργο της αποκατάστασης και επανέκθεσης ολοκληρώθηκε μόλις το 1999. Ειδήσεις δεν έχουμε για την κατάστασή του μετά τις προχθεσινές (4/8) εκρήξεις στο λιμάνι. Το φοβερό είναι ότι το ιστορικό κέντρο της πόλης περιβάλλει σαν πέταλο το λιμάνι. Όλες οι παλαιές γειτονιές με τα αρχοντόσπιτα, τα μουσεία, τις κεντρικές εκκλησίες, τα πολυτελή ξενοδοχεία, τα καλά εστιατόρια και καφέ, τα βιβλιοπωλεία και τα καλά μαγαζιά, τα εξαιρετικά ζαχαροπλαστεία και τα ελάχιστα παλαιά τζαμιά, όλη η παλαιά Βηρυττός εξακτινώνεται με κέντρο το λιμάνι.

Το λιμάνι εξάλλου ήταν ο λόγος ύπαρξης και αυτού του φοινικικού τόπου. Εδώ κατέληγε ένας από τους πιο δύσκολους, πιο μακρινούς, πιο θρυλικούς καραβονόδρομους της Ανατολής. Αυτός που άρχιζε από το Χίντου Κους (τον Ινδικό Καύκασο στο Αφγανιστάν) και διασχίζοντας πολλές ερήμους, περνούσε από την Παλμύρα, όπου συναντούσε караβάνια που είχαν έρθει από τον Κόλπο (τον Αραβοπερσικό Κόλπο), για να συνεχίσουν μαζί τον δρόμο της ερήμου μέχρι τη Δαμασκό, να ανηφορίσουν τις πλαγιές του Αντιλιβάνου, να διασχίσουν εγκάρσια την Κοιλιάδα της Μπεκάα, να κατηφορίσουν τις απότομες πλαγιές του Λιβάνου και να φτάσουν εντέλει στη Μεσόγειο.

Κι εσύ, οπραματευτής που κατέπλευσες στη Βηρυττό από τον Νείλο, την Πύλο, τις Μυκήνες, την Κνωσό, την Κόρινθο, την Έφεσο, τη Δήλο ή τη Θεσσαλονίκη, α! «Πολλά τα καλοκαιρινά πρωιά να είναι // που με τι ευχαρίστησι, με τι χαρά // θα μπαίνεις σε λιμένας πρωτοειδωμένους· // να σταματήσεις σ' εμπορεία Φοινικικά, // και τες καλές πραγμάτειες ν' αποκτήσεις, // σεντέφια και κοράλλια, κεχριμπάρια κ' έβενους, // και ηδονικά μυρωδικά κάθε λογής, // όσο μπορείς πιο άφθονα ηδονικά μυρωδικά· » (Κ. Καβάφης).

Ναι. Όσο μπορείς πιο άφθονα ηδονικά μυρωδικά, που θα τα ανακατέψουμε «κατά τες συνταγές αρχαίων Ελληνοσύρων μάγων». Αγαπημένη Βηρυττός

Χρυσά αφιερώματα στον Ναό των Οβελίσκων στη Βύβλο. Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού
Μία από τις αιγιματικές μορφές της Βύβλου,
Μέση εποχή του Χαλκού. Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού

9 Αυγούστου 2020

Φοινικικό πλοίο. Ανάγλυφο σε σαρκοφάγο του 2ου μ.Χ. αιώνα από τη Σιδώνα (πανάρχαια λιμανούπολη στα νότια της Βηρυττού).
Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού

Αυτές τις ημέρες του Αυγούστου 2020, άνοιξε ο νους και η καρδιά μας, τρανταχτήκαμε συθέμελα με το δράμα της Βηρυττού, ξανακοιτάξαμε τον θαλασσινό περίγυρο της Κύπρου, θυμηθήκαμε τις παλαιές φιλίες με την Αίγυπτο, ξαναβρεθήκαμε στην Ανατολική Μεσόγειο.

«Νερά της Κύπρου, της Συρίας, και της Αιγύπτου, αγαπημένα των πατρίδων μας νερά...».

Την εξοικείωσή μας με τα μέρη του Λεβάντε και τη μεγάλη ελληνιστική, ελληνορωμαϊκή και πρωτοβυζαντινή παράδοση της ιστορικής Συρίας και της Αιγύπτου τη χρωστάμε κυρίως στον μεγάλο Αλεξανδρινό, που έβλεπε προοπτικά το παρελθόν από τη μικρή του κάμαρη και το ένοιωθε όσο κανείς άλλος κι είχε τον τρόπο να μας πάρει από το χέρι και να μας ταξιδέψει σε αυτόν τον κόσμο. Αυτές τις ημέρες, ψιθυριστά έρχονται στίχοι και λέξεις και παραδοχές και φράσεις ολόκληρες και τόσο βαθιά νοήματα, τόσο παραγκωνισμένες αλήθειες από ένα υπέροχο ποίημα του.

ΕΠΑΝΟΔΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

᾽Ωστε κοντεύουμε νὰ φθάσοιμ', Ἔρμιππε.

Μεθαύριο, θαρρῶ· ἔτσ' εἶπε ὁ πλοίαρχος.

Τουλάχιστον στήν θάλασσά μας πλέουμ·

νερά τῆς Κύπρου, τῆς Συρίας, καί τῆς Αἰγύπτου,

ἀγαπημένα τῶν πατρίδων μας νερά.

Γιατί ἔτσι σιωπηλός; Ρώτησε τὴν καρδιά σου,

ὅσο πού ἀπ' τὴν Ἑλλάδα μακρυνόμεθαι

δὲν χαίροσιν καὶ σύ; Ἀξίζει νὰ γελιούμαστε; —

αὐτὸ δὲν θὰ ἔταν βέβαια ἑλληνοπρεπές.

Ἄς τὴν παραδεχθοῦμε τὴν ἀλήθεια πιά:

εἴμεθα Ἑλληνες κ' ἐμεῖς — τί ἄλλο εἴμεθα; —

ἀλλὰ μὲ ἀγάπες καὶ μὲ συγκινήσεις τῆς Ἀσίας,

ἀλλὰ μὲ ἀγάπες καὶ μὲ συγκινήσεις

πὸν κάποτε ξενίζουν τὸν Ἑλληνισμό.

Δὲν μᾶς ταιριάζει, Ἔρμιππε, ἐμᾶς τοὺς φιλοσόφους

νὰ μοιάζουμε σὰν κάτι μικροβασίλεις μας

(θυμᾶσαι πῶς γελοῦσαμε μὲ δαύτους
σὰν ἐπισκέπτονταν τὰ σπουδαστήριά μας)
ποὺ κάτω ἀπ' τὸ ἐξωτερικὸ τους τὸ ἐπιδεικτικὰ
ἐλληνοποιημένο, καὶ (τί λόγος!) μακεδονικό,
καμιὰ Ἀραβία ξεμυτίζει κάθε τόσο
καμιὰ Μηδία ποὺ δὲν περιμαζεύεται,
καὶ μὲ τί κωμικὰ τεχνάσματα οἱ καημένοι
πασχίζουν νὰ μὴ παρατηρηθεῖ.

Ἄ ὄχι δὲν ταιριάζουνε σ' ἐμᾶς αὐτά.
Σ' Ἕλληνας σὰν κ' ἐμᾶς δὲν κάνουν τέτοιες μικροπρέπειες.
Τὸ αἷμα τῆς Συρίας καὶ τῆς Αἰγύπτου
ποὺ ρέει μὲς στὲς φλέβες μας νὰ μὴ ντραποῦμε,
νὰ τὸ τιμήσουμε καὶ νὰ τὸ καυχηθοῦμε.

Κ. Π. Καβάφης (από τα *Κρυμμένα Ποιήματα*)

Αραχνούφαντα υφάσματα βαμμένα στην πορφύρα εκτίθενται στο Εθνικό Μουσείο της Βηρυτού, μαζί με το μικρό λευκό όστρακο από όπου προέρχεται εντέλει η ανεξίτηλη και πανάκριβη πορφυρή βαφή.

Ο Όμηρος αποκαλεί τα πορφυρά υφάσματα «αλιπόρφυρα» επειδή η πορφύρα παράγεται από τον υποβράχιο αδένα, που βρίσκεται στην κοιλότητα του μανδύα ορισμένων ζώντων θαλασσίων οργανισμών όπως αυτός. Οι αλιείς, σχεδόν αποκλειστικά οι Φοίνικες (ή μήπως οι πρώτοι να ήταν Μινωίτες;), έβαζαν δολώματα σε καλάθια από λυγαριά για να προσελκύσουν τα μαλάκια. Κάποια στιγμή, το όστρακο αποχωριζόταν από τη σάρκα, όπου βρίσκεται ο αδένας του μαλακίου. Η διαδικασία διαρκούσε δέκα ημέρες και ήταν φοβερή επίπονη –ενώ και το μαλάκιο μύριζε πάρα πολύ άσχημα. Χρειάζονται 8 κιλά σάρκας μαλακίου για την παρασκευή μισού κιλού χρωστικής ουσίας ή, αλλιώς, χρειάζονται 12.000 με 18.000 όστρεα του είδους *Murex Brandaris* για να βαφεί ένα και μόνο ένδυμα.

Σε όλα αυτά ήταν ανακατεμένος ο ημίθεος Ηρακλής. Από τα μέρη της Φοινίκης, και μάλιστα από την Ξακουστή την Τύρο (στα νότια παράλια του Λιβάνου), ήρθε πρώτα στη χερσόνησο της μικρασιατικής Ερυθραίας κι ύστερα στη Θάσο κι ύστερα στα Κύθηρα και στον Φοίνικα της Σύρου («Φοίνικα και Δελαγράτσια και ας μου'ρθει συγκοπή») και μετά εδραιώθηκε παντού στην Ελλάδα. Φοίνικας που θα πει «κόκκινος», όπως και η μικρασιατική Ερυθραία, η χερσόνησος ανάμεσα στον κόλπο της Σμύρνης και τον κόλπο της Εφέσου. Όλα πορφυρά, ανεξίτηλα και περιζήτητα...

«Νερά της Κύπρου, της Συρίας,
και της Αιγύπτου, αγαπημένα των
πατρίδων μας νερά...»

Κυπριακός αμφορέας της
Γεωμετρικής εποχής (γύρω στα
775-750 π.Χ.). Βρέθηκε σε
νεκρόπολη κοντά στην Τύρο.
Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού

Αριστερά. Επιτύμβια φοινικική στήλη από τη Νεκρόπολη της Τύρου (νότιος Λίβανος). Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού

Ασημένιο βραχιόλι με ενσφράγιστο αμέθυστο σε χρυσό περίβλημα από τη Σιδώνα. Στον σφραγιδόλιθο απεικονίζεται θρησκευτική σκηνή. Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού. Κοντινό στον σφραγιδόλιθο του φοινικικού βραχιολιού: Ένθρονος κάποιος θεός (ίσως ο Μπάαλ / Βάαλ / Μπελ) στα δεξιά, δίπλα του μυθικό ζώο, μπροστά του μεγάλο λιβανιστήρι όπου καίγονται μύρα και λιβάνια, και ένας ιερέας ή προσκυνητής δεόμενος στ' αριστερά. Εξαιρετικό έργο μικροτεχνίας. Έντονη η ασσυριακή επίδραση –εφόσον οι σκληροτράχηλοι Ασσύριοι είχαν ήδη κατακτήσει όλη τη Μέση Ανατολή τον 8ο αι.– έντονη και η περσική επίδραση – εφόσον ο Κύρος ο Μέγας είχε νικήσει τους Ασσυροβαβυλώνιους και είχε επεκταθεί μέχρι τα παράλια της Μεσογείου.

Από τη Βυζαντινή εποχή της Τύρου:
Σταυρός σε στρογγυλό μαρμάρινο
αρχιτεκτονικό στοιχείο. Ίσως να
διακοσμούσε τον τοίχο κάποιας από
τις βασιλικές της Τύρου.
Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού

Σε τι κατάσταση να βρίσκεται άραγε
το Μουσείο, μετά τη φοβερή έκρηξη
στις 4/8/2020;

Τύρος / Sur
Λίβανος

Τύρος (σήμερα Σūr), η μητρόπολη του φοινικικού ναυτόκοσμου, κέντρο παραγωγής της πορφύρας βαφής.

Εθνικό Μουσείο της Βηρυττού: Η κεντρική αίθουσα.

11 Αυγούστου 2020

Με αφορμή ένα δημοσίευμα

Με τον δημοσιογράφο Νίκο Βατόπουλο έχουμε περπατήσει μαζί πάμπολλες πόλεις –μολονότι σπάνια, σπανιότατα βλεπόμαστε. Αλλά είναι τα μικροκύματα και οι ανάσες της αστικής τοπογραφίας που μας συνδέουν. Ανοίγουμε διάλογο με τα ίδια πράγματα, αφουγκραζόμαστε μικρές ιστορίες και μεγάλα δράματα πίσω από τους τοίχους, μας συγκινούν οι ίδιες σκιές, μας τρομάζουν οι ίδιες ώρες, μας εμπνέουν οι ίδιοι ρυθμοί, οι ίδιοι παλμοί, τα ίδια πρόσωπα, οι ίδιες φιγούρες. Εκείνος χώνεται πιο πολύ μέσα στο αστικό τοπίο, εμένα με παρασύρει πιο πολύ η ύπαιθρος, τα διαστήματα που μεσολαμβάν ανάμεσα στις πόλεις και οι ανθρώπινες παρεμβάσεις στο φυσικό περιβάλλον, τον καθοριστικό παράγοντα της γεωμορφολογίας και γεωγραφίας.

Πάντα βρισκόμαστε στα σταυροδρόμια. Έχουμε τόσα πολλά να πούμε κι άλλα που είναι σαν να τα έχουμε ήδη πει. Προ πολλού καιρού. Και να τώρα, που ο Νίκος πήρε μια φράση για τη δική μας οδό στη Βηρυτό και την ερμήνευσε παρέχοντάς της το βάθος που αυτός έχει τον τρόπο να ανακαλύπτει. Το χάρηκα, για αυτό και αναδημοσιεύω το άρθρο από την προχθεσινή *Καθημερινή*.

Μα η Βηρυτός δεν χωράει ούτε σε δυο λόγια, ούτε σε δυο-τρία άρθρα. Κυρίως για όσους είχαμε την τύχη να τη γνωρίσουμε τα παλαιά τα χρόνια, πριν από το Εμφύλιο. Μυθικές καταστάσεις *mon chérie*, που έλεγε και η θεία μου η Καιτούλα. Για την ακρίβεια, δεν έβαζε το *mon* μπροστά, παρά άρχιζε με το *chérie*, όπως όλοι οι Λιβανέζοι. Χαρά Θεού να ακούς ελαφρώς τραγουδιστά τα μεσοπολεμικά γαλλικά της Ανατολής.

Αλλά πρέπει να πούμε ότι αυτή η μοναδική πολιτεία του Λεβάντε, η ίδια η ψυχή του, αντιπροσωπεύει την καταστροφή που συντελείται συστηματικά σε ολόκληρη την Ανατολή τις τελευταίες δεκαετίες. Σκοπός: να αντιστραφεί πλήρως η ανθρωπογεωγραφία, να εξολοθρευτεί ακόμα και η μνήμη, μαζί με τα μνημεία και τα μνήματα. Κάποια στιγμή θα κατασκευαστεί ένας εντελώς καινούριος χάρτης. Όλα θα είναι αγνώριστα, *chérie*...

Μαριάννα Κορομηλά

Η Καθημερινή ΠΟΛΙΤΙΚΗ 08.08.2020

Η αγάπη για τη Βηρυτό

Νίκος Βατόπουλος

Το ψυχικό τραύμα που συνοδεύει την καταστροφή στη Βηρυτό μοιάζει να δηλώνει μια παλιά, ανομολόγητη σχέση. Η Βηρυτός είχε διαχρονικά μια πολύ ισχυρή συνειρμική δύναμη και ασκούσε γοητεία καλλιεργώντας ένα μύθο μιας αστικής «Αρκαδίας» στην Ανατολική Μεσόγειο. Η αδιανόητη καταστροφή, με τα πολλά ανθρώπινα θύματα, επισφραγίζει μια λανθάνουσα σχέση αγάπης και απελευθερώνει αισθήματα προς ένα τόπο στα όρια του μύθου.

Για τους Έλληνες και γενικότερα για τον κόσμο της Μεσογείου, η Βηρυτός συμβόλιζε αδιόρατα τη μακρινή καταγωγή από τον ελληνιστικό κόσμο. Επιβίωνε ως μνήμη, ως αίσθηση, ως ίχνος αλλά και ως επιθυμία για εκείνη την πολιτισμική ευρυχωρία και τη διονυσιακή επιβεβαίωση του «εδώ και τώρα».

Ακόμη και αν η χώρα ολόκληρη δοκιμάστηκε τόσο πολύ τις τελευταίες δεκαετίες, ακόμη και αν η μισαλλοδοξία και η διαφθορά υπερίσχυσαν κατά περίπτωση, η «μυθολογία» της Βηρυτού αποδείχθηκε ιδιαίτερος ισχυρή, σαν το άυλο εκτόπισμα να είναι περισσότερο ανθεκτικό από την όποια εφήμερη υλική παρακαταθήκη. Η Βηρυτός ήταν για εκατομμύρια ανθρώπους σε όλον τον κόσμο, ένα υβρίδιο αστικού πολιτισμού που συναιρούσε τη Δύση και την Ανατολή πέρα και από αυτά τα ίδια τα στερεότυπά τους.

Το «Πανόραμα», η πολιτιστική εταιρεία που ίδρυσε η Μαριάννα Κορομηλά με την ερευνητική ματιά στον ευρύτερο αρχαίο και μεσαιωνικό κόσμο, ανήρτησε ένα συγκινητικό κείμενο για τη Βηρυτό ως μια κοιτίδα, ως κοινή πατρίδα. «Σήμερα κλαίμε τη γειτόνισσα», αναγράφεται, «τη χώρα με τους βιβλικούς κέδρους, τα φοινικικά λιμάνια, τις απερίγραπτες περιπέτειες». Αυτή η περιγραφή σκέφτηκα ότι λέει πολλά περισσότερα από όσα υπονοεί, καθώς επί της ουσίας μιλάει για την απεραντοσύνη ενός αταξινόμητου κόσμου του ιστορικού υποσυνείδητου.

Σε μια άλλη ανάρτηση, του ειδικευμένου στην ταξιδιωτική δημοσιογραφία και εκλεκτού αναλυτή πολιτισμικών αποχρώσεων Φώτη Βαλάτου, διάβασα έναν άλλον χαρακτηρισμό για τη Βηρυτό που μου άρεσε πολύ καθώς την προσεγγίζει ως μια μείξη «Αθήνας, Μέσης Ανατολής και Βερολίνου, ένα αρχιπέλαγος απειράριθμων θρησκευτικών, εθνικών και φυλετικών ομάδων, μια από τις καλύτερες κουζίνες του κόσμου (ένα γαστρονομικό θαύμα), με μυθικό nightlife και φανταστικούς ανθρώπους»...

Είναι μεγάλο το ποτάμι της αγάπης για τη Βηρυτό. Αυτή η πόλη συμβολίζει μια κοινή μνήμη και φέρνει στο νου ακόμη και εκείνες τις μέρες του '82, όταν τόσοι και τόσοι Λιβανέζοι είχαν κάνει, λόγω εμφυλίου, την Αθήνα δεύτερο σπίτι τους.

NB, 8 Αυγούστου 2020

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η γραφή Βηρυτός είναι μάλλον επικρατέστερη τα τελευταία χρόνια, ενώ ο τύπος Βηρυττός τείνει να ξεχαστεί.

apan.gr

Τέσσερα δημοσιεύματα από το Face Book: Πολιτιστική Εταιρεία Πανόραμα τον Αύγουστο του 2020, μετά τις δύο τρομακτικές εκρήξεις στο λιμάνι της Βηρυτού (το απόγευμα της Τρίτης 4 Αυγούστου) και την ανείπωτη τραγωδία που έπληξε τον Λίβανο.

